

Prekarno delo ubija sindikalizem ter dostojanstvo človeka

S pojavom prekarizacije (kapital in politični odločevalci namesto tega uporabljajo termin fleksibilizacija), prihaja do porasta tako imenovane rezervne delovne sile. Začasna oblika zaposlitve postaja norma, ne več pravilo - kljub dejstvu, da je v slovenski delovno pravni zakonodaji jasno zapisano, da so atipične zaposlitve zgolj izjema na trgu delovne sile. O najemniški delovni sili bi lahko rekli, da gre za obliko novodobnega suženjstva. Delavci so brez temeljnih delavskih pravic, brez varnosti in brez prihodosti. Slovenija je vzorčen primer, kako se ne sme razvijati trg dela. Na trgu je namreč že kar 41% vseh zaposlitev atipičnih. Smo na prvem mestu med državami članicami EU, med atipičnimi zaposlitvami med mladimi, ki se na trg delovne sile vključujejo prvič (76,5%). Obenem pa imamo eno najhitrejših rasti deleža samozaposlenih (13% vseh delovno aktivnih ljudi). Kot posledico individualizacije delavca skozi atipične zaposlitve ter ob tem pocenitve delovne sile, se kaže le še 22% sindikalna organiziranost vseh delavcev v Sloveniji.

Težava je že v tem, da še nimamo povsem jasne definicije, kaj sploh je prekarno delo. Vsekakor gre za kratkotrajne in občasne delovne aktivnosti, za nizko plačilo, ki ne zagotavlja dostojnega preživetja. V zadnjem času se pojem prekarnosti širi tudi na celotno življenjsko področje. Pojavlja se tako imenovana prekarizacija življenja, kjer je jasno, da si prekarni delavci težko privoščijo načrtovanje lastne družini, zagotovitev eksistenčnih osnov ter najem kreditov. Še več, težko si privoščijo bolniško odsotnost z dela, ker je njihov plačilo odmerjeno do višine, da lahko le stežka preživijo tekoči mesec. Prekarizacija na ta način vodi do dehumanizacije delovne sile in do oblike čistega izkoriščanja, ki se ga klasični sindikati lotevajo zelo previdno in sramežljivo, kljub temu, da več prekariata, pomeni manj sindikata.

Kakšne pravice imajo prekarni delavci je brezpredmetno govoriti. Bolje je začeti na mestu - kako delavce povezati v kolektivni organ, sindikat. Bojim se, da je klasičen pristop sindikalnega organiziranja za delavce v atipičnih oblikah, neprimeren in neučinkovit. Prekarcev ne ščiti kolektivna pogodba, večinoma na njihovi strani ni niti zakonodaja. Poleg (za fizično osebo) dragih sodnih stroškov, je prisoten tudi strah, kako se spopasti z velikim naročnikom, ki ima armado odvetnikov in kupe denarja. Prav tako je težko verjetno, da se bodo samostojni podjetniki različnih panog zedinili ter organizirali stavko. Zato je potrebno pričeti razmišljati o drugačnih oblikah sindikalnega organiziranja, ki je veliko bolj gverilsko ter usmerjeno na člane in ne na politične odločevalce. Delavske pravice in dostojno delo, si bo potrebno ponovno izboriti v kolikor želimo, da se anomalije na trgu delovne sile odpravijo in bo delo cenjeno in dostojno.

Marko Funkl, Movement for decent work and welfare society

